

med inskriften avbrytes, kan vara ack. av kvinnonamnet *Gunna*; se om detta U 43. Gunna har i så fall säkerligen varit moder till den man, som har rest stenen.

Inskriftens innehåll kan då med ganska stor sannolikhet fastställas sålunda: en man har rest stenen till minne av sin farfader Östen, sin fader Gudrik och sin moder Gunna. Den har börjat med ett namn, åtföljt av orden **raisti** × **stain** × **þana** × **at**, sammanlagt omkr. 25 runor (och 6 skiljetecken) före 1 **u**. Efter 45—48 **kunu** har närmast följt × **moþur** × **sina**. Under förutsättning av ristningens symmetriska anordning har det då funnits plats för ytterligare omkr. 15 runor. Detta är tillräckligt för den sedvanliga bönen för de döda, som samme ristare också har anbragt på U 990, alltså: **kuþ hialbi ot þaina**.

En ortografisk överensstämmelse med U 990 är, att ristaren använder **o**-runan som tecken för icke nasalerat *a*-ljud (**foþur** × **foþur**, **foþur**).

993. Brunnby, Funbo sn. Nu vid Bärby.

Pl. 41.

Litteratur: B 548, L 306, D 1:250. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta* 2, bl. 153; R. Dybeck, *Reseberättelse* 1864 (ATA); UFT h. 3 (1873), s. 40; E. Brate, *Svenska runristare* (1925), s. 102; S. B. F. Jansson, *Rapport till Riksanstikvarien* 8/12 1949 (ATA).

Äldre avbildningar: J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 548); Dybeck (D 1: 250).

Runstenen står rest i betesmarken V om Broby, vid norra sidan av landsvägen Uppsala—Funbo kyrka, 3,5 m. från vägbanan och 12 m. från ladugårdens sydvästra hörn. Den ristade sidan är vänd emot vägen.

I en ransakning av fornlämningar, som år 1677 inlämnades av länsmannen And. Pehrsson Rox, omtalas två »stenar» vid Brunnby: »Brynby torp en steen in i vreten. En Dito Något längre där ifrån i skougen». Troligen är det den senare uppgiften, som åsyftar U 993. I en förteckning över »Uplands Runstenar», som ingår i Peringskiölds *Monumenta* (nr 28), återkomma dessa uppgifter i följande form: »Brunby tä 1 st. — Ibidem en moot Torpet in i Giärdet 1 st.» Träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* har påskriften: »Brunneby skogstä i Funbo» (B 548: »Brunby skogs tä»; L 306: »Brunneby skogstä»). — Dybeck omtalar i sin reseberättelse 1864, att »runstenen, som förr stått i 'Brunnby skogstä' (Bautil), ligger nu till hälften afslagen såsom trappsten i Bärby.» D 1:250: »Ligger för närvarande till trappsten i en gård i Bärby.» Beskrivningen till Geologiska kartbladet »Upsala» (1869): »vid Bergby, något defekt, ligger som tröskelsten.» UFT h. 3 (1873): »Blott halfva stenen finnes qvar och ligger för närvarande som trappsten i en gård i Bärby.» — Stenen söktes förgäves vid runstensinventeringarna 1942 och 1945. På hösten sistnämnda år återfanns den utanför ladugården vid Broby, liggande i botten av gödselstaden, 4 m. N om ladugårdens nordvästra hörn. Den flyttades då till sin nuvarande plats, där den restes 1950.

Redan på träsnittet B 548 är stenen genom en horisontal spricka kluven i två delar. Det är den övre, större delen, som numera finnes i behåll. Fotändan är åtminstone f. n. försvunnen. Sannolikt har den stannat kvar på den ursprungliga platsen, vid »Brunneby skogstä.» Det är svårt att numera exakt bestämma denna plats.

Ljusgrå granit med rödaktiga inslag. Det bevarade toppstyckets höjd (vid h. sidan) 1,50 m., bredd 1,10 m. Det består av två stycken, hopfogade med stenkitt. Upptill på v. sidan är ett stycke avslaget. Ytan är rätt ojämn, med knölformiga upphöjningar. Den är rätt blanksliten, vilket vittnar om att stenen länge har legat som tröskel. Ristningen är grund och delvis svår att säkert fastställa.

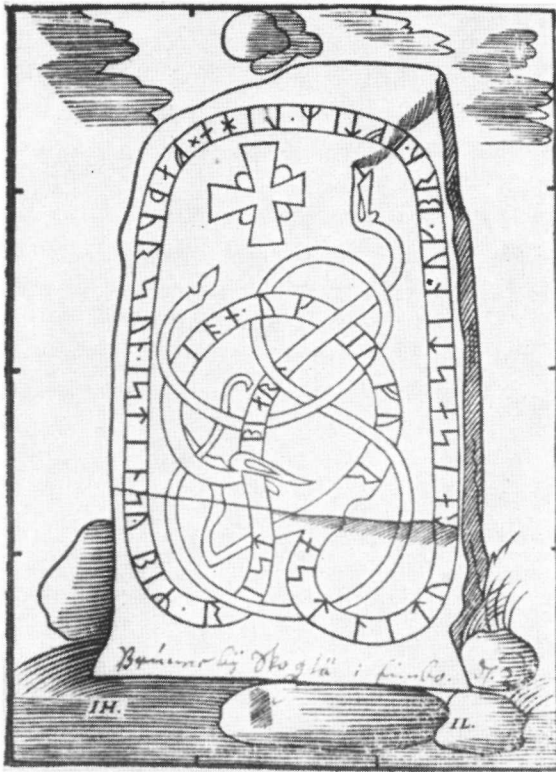

Fig. 130. U 993. Brunnby, Funbo sn. Efter B 548.

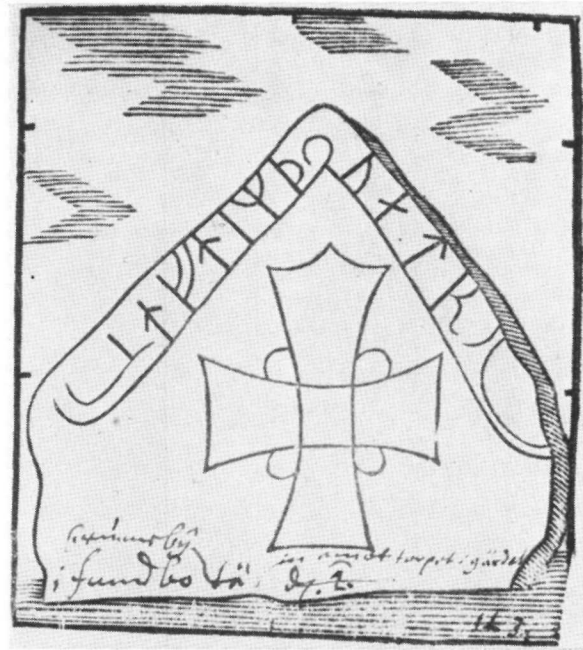

Fig. 131. U 994. Brunnby, Funbo sn. Efter B 551.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter B 548):

ion · uk iufur[-ast litu r]aisa · stin uk · bru · iftir · uiha · fapur · su[n] · istin[s ybir · rist-] biarn
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65

Ion ok Iofurfast letu ræisa stæin ok bro æftir Viga faður, sun Øystæins. Öpir risti. Biorn.

»Jon och Jofurfast läto resa stenen och [göra] bron till minne av Vige, [sin] fader, Östens son. Öper ristade. Björn.»

Till läsningen: Intet sk vid inskriftens början, ej heller efter 5 k, 27 n, 69 n. 1—3 ion är tydligt. Bst i 3 n sitter högt. 5 k är skadat genom den stora remnan i stenen. 20 a skadat, men någorlunda säkert. 26 i är icke stunget, ej heller 33 i, 50 i, 53 i. 34 f är skadat, övre bst borta, den nedre svag. Bst i 40 h på h. sidan tämligen tydliga, de på v. sidan knappast skönjbara; icke p. Runorna på stenens topp slitna och grunda, dock säkra. I 49 n finns endast hst:s övre del i behåll. Alla runorna i 65—69 biarn äro säkra. — Hadorph och Leitz (B 548): R. 11 har sannolikt stått i en spricka mellan toppstycket och fotstycket och var därför förstörd. Detsamma gäller om r. 64 och om hst i 19 r och övre stapeln i 55 s. Intet sk efter 23 a och 46 r. 38—41 uiha, 50—55 istins. — Dybeck känner endast det ännu bevarade toppstycket: Intet sk efter 23 a, 29 k; däremot efter 27 n. 38—41 uiha, 50—55 istin; 43 h. »h i fhpur är missristadt».

Om mansnamnet *Ion* (*Ioan*) se U 216, om *Vigi* se U 47 och 463, om kvinnonamnet *Iofurfast* (*Iufurfast*) E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 101. 50—55 istins är säkerligen gen. av namnet *Øystæinn*, med i för diftongen *øy*. Jfr istain U 233, möjligen också ristad av Öpir, istn U 613, istain U 1039 (Bräcksta, Tensta sn).

Inskriften har en egendomlighet i formuleringen, som är typisk för ristaren Öpir. Ett par

ord äro utelämnade: 'göra' efter 30—32 **bru**, 'sin' efter 42—46 **fabur**. Det förra har en parallell i de av Öpir likaledes signerade U 36 och U 462. Med avseende på det sista kunna jämföras U 984 och L 156 Högsta, Bälunge sn, den förra signerad av Öpir, den senare av allt att döma även ristad av honom. Härtill kommer, att inskriften slutar med ett namn, som står alldeles isolerat, utan något predikatsverb. Även detta förekommer i andra ristningar av Öpir: **in ybir** U 961 (vilket givetvis skall suppleras med verbet **risti** 'ristade'), **rinkia** U 907 (kanske ett kvinnonamn), **iufurfast** L 136 Marsta, Bälunge sn (»Inskriften är ofullbordad, 'efter sin make' väntas följa», Brate). Det egendomligaste fallet är U 974, som slutar med ordet **pain**; detta är fullkomligt meningslöst utan en fortsättning. Vad nu Brunnby-stenens inskrift angår, tänker sig Brate, att »det i slutet av inskriften tillfogade **biarn** betecknar måhända en medristare eller målare.» Detta är givetvis en möjlighet, men ingalunda den enda. Björn kan också ha varit en anförvant, kanske en broder, som har velat ha sitt namn med på minnesmärket efter Viger. Så länge minnet ännu levde av de personer, som omtalas, kunde ju vem som helst i bygden supplera det som fattades och alltså förstå meningen.

994. Brunnby, Funbo sn.

Litteratur: B 551, L 307. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta* 2, bl. 154; UFT h. 3 (1873), s. 40; E. Brate, *Svenska runristare* (1925), s. 118.

Avbildning: Osig. träsnitt i Peringskiölds *Monumenta* och B 551.

Utom U 993 finnes i Peringskiölds *Monumenta* och *Bautil* ett fragment av en runsten vid Brunnby. På träsnittet i *Monumenta* läses följande anteckning: »Brunneby tä i Funbo, in emot torpet i gärdet» (B 551: »Funbo tä»; L 307: »Brunneby i gärdet»). Troligen är det samma sten som avses i ransakningen 1677 med uppgiften: »Brunby torp en steen in i vreten». Senare uppgifter saknas, och även vid inventeringen 1942 har stenen förgäves eftersökts.

Runstenen synes redan på 1600-talet ha varit ett fragment, endast toppen av en större runsten. Höjd omkr. 1,20 m., bredd omkr. 1,30 m. Ornamentiken utgöres av ett enkelt kors, påminnande om Grim skalds ristningar. Brate har också fört upp U 994 bland dennes verk.

Inskrift (enligt B 551):

... itftim **puatr** ...

5 10

... æftir **puatr** ...

» ... efter **puatr** »

Till läsningen: Sista runan 11 **r** har en egendomlig form. Måhända har den varit ett **k** eller ett **i**.

Brate tänker sig, att 7—11 **puatr** möjligen kan avse namnet *Þor(h)vatr* Torvat.

995. Funbo bro, Funbo sn.

Litteratur: B 550, L 302. J. Bureus, *F a 6* s. 56 n:r 72 (Bureus' egen uppteckning), s. 186 n:r 105 (Rhezeliuss), *F a 5* n:r 127, *F a 1* s. 31; J. Rhezelius, *F c 6* (*Monumenta Uplandica*) s. 35 (utg. i UFT h. 30, 1915), *R 550* (UUB) n:r 9; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta* 2, bl. 149; O. Celsius, *Svenska runstenar* (*F m 60*) 1, s. 96; UFT h. 3 (1873), s. 39.

Avbildningar: Rhezelius, teckningar (i *F c 6* och *R 550*); Bureus, kopparstick (*F f 6* n:r 56); J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 550).

Joh. Rhezelius anger i *F a 6* platsen: »Widh Fundbo Broo» och lämnar i *Monumenta Uplandica* följande uppgifter om runstenen: »Danne R^h liger i Kyrkiobron är mästedels förnött